

Västerås 2026-04-28

Västerås stad
Byggnadsnämnden
721 87 Västerås
byggnadsnamnd@vasteras.se

Detaljplan för del av Västerås 2:111 med flera, Munkboängen, Dp 1997
Diarienummer 2018/00323

Naturskyddsföreningen anser att vi inte har fått gehör på de frågor vi ställde i den första granskningen. Vi påpekade då att det fanns ett antal oklarheter. Eftersom vi bedömer att våra frågor fortfarande inte har besvarats lyfter vi dem på nytt i denna andra granskning. Vi avslutar med ett tydliggörande av vad Naturskyddsföreningen anser bör ingå i detaljplanen. Fortsättningsvis benämns Naturskyddsföreningen i Västerås enbart som Naturskyddsföreningen.

1. FLYTT AV SALAMANDERHABITAT

Groddjursinventeringen som gjordes 2023 inför samrådet visade att det finns områden som är lämpliga vatten- eller landhabitat för vattensalamander. "Det dike som kan vara en föryngringslokal för mindre vattensalamander och del av landhabitatet planläggs som natur. För att kompensera de delar av landhabitatet som exploateras vid detaljplanens genomförande ska block och ved flyttas över från de ytorna till skogen som blir kvar" (s. 12).

Utifrån detta underförstår vi att delar av det nuvarande salamanderhabitat kommer att flyttas till lokal 3 i figur 5 (s. 23). Vi noterar att i planbeskrivningen inte framgår detta klar eller rätt, eftersom det står "Vid inventeringen påträffade man mindre vattensalamander i ett av dikena i området (lokal 2, figur 9)". Vi utgår att det handlar om figur 5 på sida 23, eftersom figur 9 på sida 25 "Lågpunkter och vattendjup vid ett 100-års regn" har inga lokaler markerade.

Det framgår inte i planförslaget om platsen, till vilken dessa block och ved ska flyttas till, håller samma naturförhållanden vad gäller luftfuktighet och temperatur som det nuvarande salamanderhabitat. Detta bör utredas och beslutas av sakkunniga.

2. AVVERKNINGEN

Det framgår inte i planen om det planeras avverka med tunga maskiner. Om så är fallet finns det stor risk att man skadar vattensalamander ändå, trots tjäle. Det handlar inte bara om att avverka på vintern, det handlar också om att avverka på rätt sätt.

Avverkningen bör ske med försiktighet, gärna manuellt. "För att hindra att övervintrande mindre vattensalamander skadas vid avverkning ska den utföras när det är tjäle" (s. 12). Det framgår inte tydligt av planen om avverkningen ska ske i delar av det nuvarande salamanderhabitat (men så har vi förstått).

Naturskyddsföreningen anser att avverkningen ska göras manuellt för att hindra att övervintrande vattensalamander skadas. Ihålligheterna där vattensalamandrar övervintrar i dvala försvinner när block och ved rasar ihop och de inte längre har sina frostfria skydd, med den fatala konsekvensen att en del av dem dör innan de vaknar.

Om avverkningen inte kan göras manuellt står det som alternativ att göra det på högsommaren.

3. RÄTT TID FÖR ARBETET

Det framgår inte i planen när man ska flytta block och ved. När vattensalamandrar ligger i dvala är de extremt störningskänsliga. Om de väcks eller flyttas förbrukar de sina energireserver och riskerar att inte klara resten av vintern, om de inte torkar ut eller fryser ihjäl om skyddet förstörs. Så att markarbete, schaktning, sten- och vedröjning och rivning av grundstenar är särskilt riskfyllt på vintern.

Vi anser att man inte ska flytta block och ved före lekvandringen (vattensalamandrar leker från slutet av april till mitten av juni) för att inte skada de vattensalamander som fortfarande befinner sig i sitt övervintringsställe bland block och ved. Naturskyddsföreningen anser att allt arbete med materialet ska göras på sommaren och sensommaren.

4. ÅTERSKAPANDE

Att på olika sätt bevara eller bygga upp sten- och vedsamlingar kan nyttjas av många organismer. Flytt av dessa bör helst ske under den varma perioden. Det kanske också borde kompenseras för artens lekområden dvs det dike som påverkas. Kan nya småvatten anläggas kan det gynna fler arter som kanske större vattensalamander och andra groddjur, insekter och vattenlevande arter. Dessa vatten får gärna ligga mer eller mindre öppet och utformas på ett lämpligt sätt.

För att undvika att salamandrar försöker vandra till sina gamla övervintringsställen kan en ledarm byggas från den vattenfyllda dike, för att leda in salamandrar till de nya övervintringsställen när de börjar vandra tillbaka på senhösten.

5. FÖRLUST AV NATURMARK

Oklar vad det innebär "Inom industriområden kan naturmarken vara begränsad, så att även förlust av en mindre yta naturmark kan vara betydelsefull". Och det tilläggs: "I det här fallet finns dock naturmark i närområdet, öster om planområdet finns naturmark som i kommunens grönstrukturplan pekas ut som nätverk mellan gröna områden. En viss negativ nettopåverkan på naturmiljövärden blir det dock tveklöst av detaljplanen" (s. 19).

Det framgår inte tydligt om ianspråktagandet av naturmark inom planområdet motiveras av att det finns naturmark i angränsande områden. Om så är fallet försvåras bedömningen av rimligheten i detta, eftersom dessa områden ligger utanför planens rådhetsgränser.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN VILL FÅ FÖLJANDE TYDLIGGJORT I PLANEN:

- Hur avverkningen ska genomföras (manuellt respektive maskinellt, samt var respektive metod ska användas).
- När avverkningen ska ske (redovisat i planen med veckonummer).
- Hur arbetet med att återskapa salamandrarnas nya livsmiljö ska genomföras (redovisat i planen med veckonummer).
- Hur och när materialet ska flyttas från den gamla till den nya övervintringsplatsen.
- Hur salamandrarnas återvandring till de nya övervintringsplatserna planeras.
- Vilken naturmark som tas i anspråk, redovisat på ett tydligare sätt.

o o o o o o o o o o

Yttrandet har sammanställts av arbetsgruppen Stadsplanering
Naturskyddsföreningen i Västerås

Med vänlig hälsning
Moa Olivensjö,
ordförande för Naturskyddsföreningen i Västerås
vasteras@naturskyddsforeningen.se
073-808 44 32